



Vaccineren doe je met z'n allen

Vaccinatie is best een lastig onderwerp

We horen het regelmatig, baasjes die met hun pup of kitten naar de dierenarts gaan voor de inentingen, de vaccinatie. Maar wat doen die inentingen eigenlijk? Waar helpen ze tegen? En wat gebeurt er als je je huisdier niét laat vaccineren? Dr. Herman Egberink, veterinaire viroloog bij de afdeling Virologie en Klinische Infectiologie van het departement Infectieziekten & Immunologie van de faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht legt uit.

Tekst: Ineke Buijs



Foto: Shutterstock

Vaccineren is het lichaam laten kennismaken met een bepaald virus of bacterie

Virus met virus bestrijden

Kittens en pups krijgen via de moeder afweerstoffen tegen allerlei ziektes. Een klein deel van deze zogenoemde antilichamen krijgen pups en kittens al voor de geboorte, maar het grootste deel komt via de melk tijdens de eerste levensdag. “Gemiddeld zijn die stoffen op een leeftijd van 6 tot 12 weken verdwenen, afhankelijk van de hoeveelheid antilichamen die het dier heeft gekregen,” vertelt Egberink. Vanaf dat moment moeten ze dus vervangen worden door antilichamen en afweercellen die we met vaccins opwekken.

Wat je doet als je inent, of vaccineert, is het lichaam van een kitten of pup laten ‘kennismaken’ met een bepaald virus of eventueel bacterie. Dat doe je door het virus waartegen je wilt inenten via een injectie in te spuiten. Dit

virus is dan wel dood of sterk verzwakt, zodat het geen ziekte kan veroorzaken. “Als het afweersysteem van het lichaam het virus in het vaccin eenmaal heeft herkend, zal de afweer de volgende keer op scherp staan. Op die manier is de hond of kat tot de volgende vaccinatie beschermd tegen de virussen waartegen hij is ingeënt,” verklaart de expert.

“Stel, je ent een pup in tegen Parvo. Als hij dan later in aanraking komt met een besmette hond of

omgeving, herkent het lichaam het virus direct. Het afweersysteem doet dan zo snel mogelijk alles om dat virus er weer uit te krijgen. Als dat goed werkt, is het de redding van de hond.”

‘Het lichaam van je huisdier kennis laten maken met een bepaald virus of bacterie’

De hond

Een goede dierenarts vaccineert met beleid. Daarover zegt Egberink: “Dat beleid is in de loop der tijd wel

“**V**accinatie is best een lastig onderwerp. In een artikel als dit kunnen we nooit alle aspecten ervan uit de doeken doen. We maken dus een selectie in de informatie die we behandelen en in de mate waarin we op details ingaan. Als ik dus probeer om voor huisdiereigenaren duidelijk te maken wat vaccinatie precies inhoudt, vertel ik het als volgt.”

Foto: Shutterstock



Er zijn vaccins voor honden die een bepaald risico lopen

wat veranderd en het is bij honden iets anders dan bij katten. Meestal zal een pup bij ongeveer 6, 9 en 12 weken een inenting krijgen. Tegenwoordig vaccineren we pups in principe tegen Parvo, hondenziekte, leverziekte en leptospirose. Deze virussen en bacterie zitten in één cocktail die een jaar later nog eens wordt herhaald. Daarna kun je deze gemiddeld eens per drie jaar geven.”

Vroeger was de standaard jaarlijks, maar uit onderzoek is gebleken dat dat niet nodig is. De meeste dierenartsen geven liever minder als dat kan. Dat geldt ook voor Egberink. “De stelling ‘baat het niet, dan schaadt het niet’ gaat niet op voor medicijnen en dus ook niet voor vaccins. Wat we bij honden nog wel jaarlijks aanraden is de enting tegen leptospirose, wat in de volksmond de Ziekte van Weil wordt

genoemd. De afweer die deze enting geeft, beschermt minder lang dan de overige componenten in de cocktail. Daarom moet je hem dus vaker herhalen.”

De vaccins tegen hondenziekte, Parvo, leverziekte en leptospirose zijn die waarvan men vindt dat elke hond ze zou moeten krijgen, omdat deze ziektes ernstig verlopen en elke hond in principe risico loopt. Daarnaast zijn er vaccins voor honden die extra risico lopen op bepaalde virussen en bacteriën, omdat ze bijvoorbeeld in een kennel, pension of asiel zitten. Denk bijvoorbeeld aan kennelhoest. Honden die in een gezin leven met één of twee honden lopen zo weinig risico dat inenten daartegen minder noodzakelijk is. ‘Huishonden’ worden meestal ook niet heel erg ziek van een besmetting

met kennelhoest. Vaccinaties kunnen aangeraden worden bij verblijf in het buitenland. Een vaccinatie tegen rabiës (hondsdolheid) kan dan zelfs verplicht zijn. De dierenarts kan je daar altijd over adviseren.

De kat

Vaccineren gaat bij katten weer anders dan bij honden, zoals de viroloog al vertelde. Kittens krijgen doorgaans bij 8 of 9 en bij 12 weken een cocktail tegen kattenziekte (lijkt op Parvo bij de hond), en twee bepaalde varianten van niesziekte. “Wij adviseren deze cocktailvaccinatie na een jaar en daarna elke drie jaar te herhalen. Net als bij honden zijn er ziekten waartegen je een kat in een aantal gevallen het beste elk jaar kunt laten beschermen. Bij katten gaat het om niesziekte. Komt je

kat buiten, of sowieso in contact met vreemde katten, of gaat het dier naar een pension, zorg dan dat je elk jaar een prik haalt. Heb je een binnenkat die in zijn eentje op een flat leeft, dan is eens in de drie jaar meestal voldoende.” Zorg hoe dan ook dat je overlegt met de dierenarts. Die heeft de meest recente kennis in huis.

Je kunt katten ook inenten tegen chlamydophila, een bacteriële infectie die pijnlijke en gevaarlijke oogontstekingen kan veroorzaken en bordetella, een bacterie die met name luchtweginfecties veroorzaakt. Egberink: “Wij adviseren deze vaccins niet voor alle katten, maar voor die katten die een hoger risico lopen op een infectie. Dat kunnen bijvoorbeeld katten zijn die in het asiel of in een cattery verblijven waarvan bekend is dat deze bacteriën daar de oorzaak zijn van ziekteproblemen.” Alle huiskatten hiertegen inenten hoeft dus niet vanwege het veel geringere risico dat zij lopen.

De termijn van driejaarlijkse herhaling voor een aantal ziektes die de expert steeds noemt, is een verandering ten opzichte van de vroeger gehanteerde jaarlijkse termijn. Uit verschillende studies is gebleken dat dat verantwoord is. Daaruit blijkt dat gevaccineerde honden en katten gemiddeld minimaal drie jaar immuun zijn tegen een aantal van de ziektes waartegen ze zijn ingeënt. “Sommige dieren zijn misschien langer immuun,” zegt Egberink, “maar we houden drie jaar aan als een verstandige en veilige marge. Je voorkomt daarmee besmettingen, maar ook onnodige vaccinatie.”

Bijwerkingen

Sommige mensen willen hun hond of kat liever niet laten inenten, omdat ze bang zijn voor bijwerkingen. Je bent immers bezig met het inspuiten van een virus. Gaat dat wel goed? “Natuurlijk kunnen vaccins bijwerkingen hebben. Dat is bij alle medicijnen zo. Alleen is de kans op bijwerkingen heel klein. En als er bijwerkingen zijn, zijn die over het algemeen licht. Denk bijvoorbeeld maar aan de griep prik. Als



Foto: Shutterstock

‘Het is verstandig je huisdier geregeld in te laten enten’

mens krijg je dan ook een heel lichte vorm van het griepvirus geïnjecteerd. En af en toe krijgt iemand daar een klein beetje griep van. Maar het voorkomt dat je later nog veel zieker wordt als je besmet raakt met het virus.” Een enkele keer kan de bijwerking ernstiger zijn. Het komt voor dat een hond of kat overgevoelig blijkt te zijn voor de entstof. Dat uit zich dan in diarree of braken en heel zeldzaam in shock. “Maar het risico van bijwerkingen is aantoonbaar veel kleiner dan het risico van heel ziek worden tot zelfs doodgaan als je niet vaccineert. Dat moeten baasjes zich echt realiseren,” benadrukt Egberink nog eens. Als je

denkt dat je hond of kat risico loopt op bijwerkingen, bijvoorbeeld omdat hij eerder bijwerkingen heeft gehad, meld dat dan bij uw dierenarts. Die kan dan maatwerk leveren en de inenting afstemmen op het huisdier. Zo beperk je het risico nog eens extra.

Sociale zaken

Geregeld laten inenten van je huisdier kost geld. En in deze tijden van crisis kan de verleiding groot zijn om te besparen op vaccinatie. Dat is eigenlijk niet verantwoord. Bovendien kunnen de kosten voor een ziek dier de kosten voor vaccinatie ver overstijgen. “Helaas merken we ook dat huisdiereigenaren het gezondheidsbelang van vaccinatie niet altijd even goed inschatten. Dat is begrijpelijk, want je merkt weinig acuuts als je het niet doet. Het is niet zo dat je hond of kat ineens omvalt.

Maar als steeds meer mensen hun dieren niet laten inenten, zijn er steeds meer dieren die elkaar kunnen besmetten en krijgen de ziekteverwekkers meer kans om zich te verbreiden. Recent hebben we dat bijvoorbeeld gezien in Den Helder, waar een behoorlijke uitbraak van kattenziekte was,” vertelt Egberink over het belang van inenten. Als iedereen zich houdt aan het vaccinatieplan van de dierenarts en dus tijdig en correct ent, is er niet alleen voor uw eigen hond of kat minder risico, maar ook voor de huisdieren van anderen. Vaccineren doe je dus eigenlijk met z’n allen!